

**ਜਾਮਿ ਗੁਰੂ ਹੋਇ ਵਲਿ ਧਨਹਿ ਕਿਆ ਗਾਰਵੁ ਦਿਜਇ ॥ ਜਾਮਿ ਗੁਰੂ ਹੋਇ ਵਲਿ ਲਖ ਬਾਰੇ
ਕਿਆ ਕਿਜਇ ॥ {ਪੰਨਾ 1399}**

ਪਦ ਅਰਥ:- ਜਾਮਿ—ਜਦੋਂ ਵਲਿ ਹੋਇ—ਪੱਖ ਕਰੇ, ਸਰੈਤਾ ਕਰੇ। ਧਨਹਿ—ਧਨ ਵਿਚ, ਧਨ ਦੇ ਕਾਰਣ। ਗਾਰਵੁ—ਅਹੰਕਾਰ। ਦਿਜਇ—ਦੇਂਦਾ, ਕਰਦਾ। ਕਿਆ ਗਾਰਵੁ—ਕੀਹ ਅਹੰਕਾਰ? (ਭਾਵ, ਕੋਈ ਅਹੰਕਾਰ ਨਹੀਂ)। ਲਖ ਬਾਰੇ—ਲੱਖਾਂ ਬਾਰਾਂ, ਲੱਖਾਂ ਫ਼ੌਜਾਂ। ਕਿਆ ਕਿਜਇ—ਕੀਹ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ?

ਅਰਥ:- ਜਦੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ (ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ) ਪੱਖ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਧਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਹੰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਪੱਖ ਤੇ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਲੱਖਾਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਕੀਹ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ?

**ਜਾਮਿ ਗੁਰੂ ਹੋਇ ਵਲਿ ਗਿਆਨ ਅਰੁ ਧਿਆਨ ਅਨਨ ਪਰਿ ॥ ਜਾਮਿ ਗੁਰੂ ਹੋਇ ਵਲਿ ਸਬਦੁ
ਸਾਖੀ ਸੁ ਸਚਰ ਘਰਿ ॥ {ਪੰਨਾ 1399}**

ਪਦ ਅਰਥ:- ਅਨਨ ਪਰਿ—ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੂਜੇ ਵਲ ਨਹੀਂ। ਅਨਨ—ਨਾਹ ਅੰਨ, ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਹੋਰ। ਪਰਿ—ਵਲ, ਪਰਾਇਣ। ਸਾਖੀ—ਸਾਖਿਆਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁ—ਉਹ ਮਨੁੱਖ। ਸਚਰ ਘਰਿ—ਸਦਾ-ਥਿਰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ (ਟਿਕ ਜਾਂਦਾ) ਹੈ।

ਅਰਥ:- ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਪੱਖ ਕਰੇ, ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਦੀ ਦਾਤਿ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ (ਹਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾ) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਪਾਂਦਾ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਸਰੈਤਾ ਕਰੇ, ਤਾਂ ਜੀਵ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਸਾਖਿਆਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਸੱਚੇ ਹਰੀ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ (ਟਿਕ ਜਾਂਦਾ) ਹੈ।

**ਜੇ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਅਹਿਨਿਸਿ ਜਪੈ ਦਾਸੁ ਭਟੁ ਬੇਨਤਿ ਕਰੈ ॥ ਜੇ ਗੁਰੂ ਨਾਮੁ ਰਿਦ ਮਹਿ ਧਰੈ ਸੇ
ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੁਹ ਥੇ ਰਰੈ ॥੩॥੧॥ {ਪੰਨਾ 1399}**

ਪਦ ਅਰਥ:- ਅਹਿ ਨਿਸਿ—ਦਿਨ ਰਾਤ। ਅਹਿ—ਦਿਨ। ਨਿਸਿ—ਰਾਤ। ਦਾਸੁ ਭਟੁ—ਦਾਸ (ਨਲ੍ਹ) ਭੱਟ। ਰਿਦ ਮਹਿ—ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ। ਧਰੈ—ਟਿਕਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੁਹਥੇ—ਦੋਹਾਂ ਤੋਂ। ਰਰੈ—ਬਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਰਥ:- ਦਾਸ (ਨਲ੍ਹ) ਭੱਟ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਦਿਨ ਰਾਤ 'ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ' ਜਪਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਮ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਟਿਕਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਜੰਮਣ ਮਰਨ ਦੋਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।317।

**ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਘੋਰੁ ਅੰਧਾਰੁ ਗੁਰੂ ਬਿਨੁ ਸਮਝ ਨ ਆਵੈ ॥ ਗੁਰ ਬਿਨੁ ਸੁਰਤਿ ਨ ਸਿਧਿ ਗੁਰੂ ਬਿਨੁ
ਮੁਕਤਿ ਨ ਪਾਵੈ ॥ {ਪੰਨਾ 1399}**

ਪਦ ਅਰਥ:- ਘੋਰੁ ਅੰਧਾਰੁ—ਡਰਾਉਣਾ ਹਨੇਰਾ, ਹਨੇਰਾ ਘੁੱਪ।

ਅਰਥ:- ਸਤਿਗੁਰੂ (ਦੀ ਸਰਨ ਪੈਣ) ਤੋਂ ਬਿਨਾ (ਮਨੁੱਖਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ) ਹਨੇਰਾ ਹੀ ਹਨੇਰਾ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ (ਸਹੀ ਜੀਵਨ ਦੀ) ਸਮਝ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਸੁਰਤਿ (ਉੱਚੀ) ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤੇ (ਜੀਵਨ-ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਵਿਚ) ਸਫਲਤਾ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ , ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ (ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ) ਖਲਾਸੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

**ਗੁਰੁ ਕਰੁ ਸਚੁ ਬੀਚਾਰੁ ਗੁਰੂ ਕਰੁ ਰੇ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥ ਗੁਰੁ ਕਰੁ ਸਬਦ ਸਪੁੰਨ ਅਘਨ ਕਟਹਿ ਸਭ
ਤੇਰੇ ॥ {ਪੰਨਾ 1399}**

ਪਦ ਅਰਥ:- ਕਰੁ—ਧਾਰਨ ਕਰ। ਸਬਦ ਸਪੁੰਨ —ਸ਼ਬਦ ਸੰਪੰਨ, ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸੂਰਾ। ਅਘਨ —
ਪਾਪ।

ਅਰਥ:- ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਨ! ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸਰਨ ਪਉ, ਇਹੀ ਉੱਤਮ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸੂਰੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਰਨ ਪਉ, ਤੇਰੇ ਸਾਰੇ ਪਾਪ ਕੱਟੇ ਜਾਣਗੇ।

**ਗੁਰੁ ਨਯਣਿ ਬਯਣਿ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਕਰਹੁ ਗੁਰੂ ਸਤਿ ਕਵਿ ਨਲਯਯ ਕਹਿ ॥ ਜਿਨਿ ਗੁਰੂ ਨ
ਦੇਖਿਅਉ ਨਹੁ ਕੀਅਉ ਤੇ ਅਕਯਥ ਸੰਸਾਰ ਮਹਿ ॥੪॥੮॥ {ਪੰਨਾ 1399}**

ਪਦ ਅਰਥ:- ਨਯਣਿ—ਨੇਤ੍ਰ ਵਿਚ। ਬਯਣਿ—ਬਚਨ ਵਿਚ। ਕਰਹੁ—ਵਸਾਓ। ਸਤਿ—ਸਦਾ-ਥਿਰ।
ਕੀਅਉ—ਧਾਰਿਆ। ਅਕਯਥ —ਨਿਸਫਲ। ਤੇ —ਉਹ ਬੰਦੇ। ਜਿਨਿ —ਜਿਸ (ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ) ਨੇ।
ਨਹੁ—ਨਹੀਂ। ਕੀਅਉ—ਕੀਤਾ, ਧਾਰਿਆ।

ਅਰਥ:- ਕਵੀ ਨਲਯਯ ਆਖਦਾ ਹੈ —(ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਨ!) ਆਪਣੀ ਅੱਖ ਵਿਚ , ਆਪਣੇ ਬੋਲ ਵਿਚ
ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਵਸਾਓ , ਗੁਰੂ ਸਦਾ-ਥਿਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ
ਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ, ਤੇ ਜੇ ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸਰਨ ਨਹੀਂ ਪਿਆ , ਉਹ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ
ਨਿਸਫਲ (ਹੀ ਆਏ)।4।8।